Il-Premju Letterarju u s-Sussidji

Dan l-aħħar il-Gvern ħabbar l-għoti tal-Premju Letterarju 1989 għal kotba ppubblikati fl-1988. Intrebaħ mis-Sur Peter Caruana għar-rumanz *Ħajt li Jifred*. It-tieni premju ngħata lill-Prof. Albert J. Borg għax-xogħol grammatikali *Ilsienna*. It-tielet premju ma ngħatax.

Fl-istess żmien li ngħatat din l-aħbar il-Gvern reġa' stieden, kif jagħmel kull sena, lill-awturi ta' kotba bil-Malti biex japplikaw għal sussidju għal xogħlijiet pubblikati fl-1989.

L-għażla tar-rebbieħ tal-Premju Letterarju 1989 qanqlet kontroversji f'ambjenti letterarji; is-sistema tas-sussidji ġiet wkoll ikkritikata.

Bla dubju kulħadd għandu l-fehmiet tiegħu, imma forsi dan hu każ li jagħti okkażjoni biex issir riflessjoni serja dwar il-mod kif wieħed jista' jinkoraġġixxi tassew il-kitba ta' xogħlijiet letterarji u xjentifiċi bil-Malti u fuq l-Ilsien Malti.

Nibżgħu wisq li t-tendenza li ntirtet mill-imgħoddi li l-awtur Malti jingħata palata biex "miskin" ikopri "xi ftit" mill-ispejjeż li jagħmel, speċi tal-frak li jaqgħu mill-mejda, baqgħet prevalenti taħt dal-Gvern li żamm, bi ftit titjib, il-bażi ta' l-iskema tas-sussidji mingħajr ma bidel xejn fil-prattika tagħha. Hekk issib awtur li jispiċċa jagħti erba' kopji ta' xogħlu, li bejniethom jiswew mat-tmien liri, u jirċievi sussidju ta' ħames jew sitt liri. Qed insemmu dan l-eżempju, li nafu bih, biex inqiegħdu l-każ f'dimensjoni kważi ridikola ħalli forsi l-awtoritajiet jagħrfu kemm jinħtieġ li l-imħuħ jinfetħu għal ftit aktar immaġinazzjoni fuq kif wieħed għandu jmexxi 'l quddiem ilsien art twelidna.

Fl-aħħar mill-aħħar, anki meta awtur tagħtih ħamsin lira sussidju ma tkunx qed tagħmel ħaġ'oħra ħlief traqqagħlu l-pannu bil-qara' aħmar.

Hemm imbagħad punt ieħor li nħossu li għandna nirrilevaw.

Kemm fil-każ tal-Premju Letterarju u kemm fil-każ tas-sussidji jidhrilna li hu importanti li l-ġurija toħroġ rapport li jiġġustifika l-għażla jew għażliet li tkun għamlet, kif sar dan l-aħħar fil-konkors tar-rumanzi mniedi mill-Fondazzjoni Ġużè Ellul Mercer. Dan hu wkoll meħtieġ biex wieħed ikun jaf sewwa l-kriterji ta' l-għażla u jiġu ċċarati dubji li jistgħu jinbtu fl-imħuħ ta' dak u ta' l-ieħor.

Għaliex billi tgħid, fil-każ tal-Premju Letterarju, li x-xogħol irid ikun tali li "bih tkompli tistagħna l-letteratura Maltija jew l-Ilsien Malti" jew li, fil-każ tas-sussidji, ix-xogħol irid ikollu "xi valur" (*sic*) fil-qasam

letterarju, edukattiv, xjentifiku, kulturali jew ta' riċerka, tkun qiegħed tpoġġi kriterji miftuħin għal elf interpretazzjoni.

Il-fehma tagħna, imbagħad, hi li l-Gvern, kien min kien, jitgħallem darba għal dejjem li inizjattivi ta' din ix-xorta jmexxihom id f'id ma' għaqdiet serji u kompetenti. Ma nistgħux f'dir-roqgħa ta' gżira, ma ngħaqqdux ir-riżorsi kollha li għandu l-pajjiż biex l-affarijiet isiru bis-serjetà kollha li tixirqilhom.

J.F.P.

L-Ilsien Malti fil-Lapidi

Fl-1988 il-Ministru ta' l-Edukazzjoni, Dr Ugo Mifsud Bonnici, laqa' talba mill-Akkademja tal-Malti biex membru tagħha jinħatar fil-Kumitat tal-Lapidi. Fil-fatt Patri Ghigo, il-President ta' l-Akkademja, mar regolarment għal-laqgħat ta' dak il-kumitat.

Madankollu, minn żmien għal ieħor, jidhru lapidi bi żbalji ortografiċi bħal dik imsemmija f'din l-interpellanza. Żbalji bħal dawn qanqlu korrispondenza direttament mal-Ministru minnufih malli dehru, bħalma qanqlu wkoll interventi minn membri akkademiċi oħra.

Hi ħaġa xierqa li Membri Parlamentari juru interess huma wkoll fil-qagħda ta' l-Ilsien Malti fil-ħajja kollha Maltija. Tkun ħaġa aktar xierqa li jittieħdu l-passi meħtieġa għax, erbatax-il xahar wara l-kxif tagħha, il-lapida fis-Suq tal-Belt għadha bla korrezzjonijiet.

L-Iżbalji ta' l-Ortografija fuq il-lapida tas-Suq il-Ġdid

Mistoqsija Parlamentari Numru 21209

L-Onor Lino Debono, jistaqsi lill-Ministru ta' l-Edukazzjoni u ta' l-Intern.

Jikkonfermax il-Ministru li l-Akkademja tal-Malti, ġibdet l-attenzjoni lill-Ministru ta' l-Edukazzjoni, għall-iżbalji ta' l-ortografija li hemm fil-Lapida tas-Suq il-Ġdid u għaliex wara daqstant żmien dawn l-iżbalji għadhom ma ġewx ikkoreġuti?

Iħossx il-Ministru li mhux waqthom dawn l-iżbalji meta l-Ministeru dalwaqt jiddiskuti l-liġi dwar il-Ħarsien ta' l-Ilsien Malti?

Kemm-il darba ltaqa' l-Kumitat tal-Lapidi u jekk inġibditx l-attenzjoni għal xi korrezzjoni? Jekk iva, liema kienu?

(23/5/90)

Tweġiba:

Naħseb l-Onor. Interpellant japprezza l-interess li għandi fl-ilsien